

HOTĂRÂREA CURȚII DIN 3 FEBRUARIE 1982¹

**Societatea pe acțiuni de naționalitate franceză Seco și Societatea pe acțiuni de naționalitate franceză Desquenne & Giral
împotriva
Établissement d'Assurance contre la Vieillesse et l'Invalidité
(cereri de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulate de Cour de Cassation din Marele Ducat al Luxemburgului)**

„Libertatea de a presta servicii”

Cauzele conexate 62/81 și 63/81

În cauzele conexate 62/81 și 63/81,

având ca obiect cereri adresate Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Cour de Cassation din Marele Ducat al Luxemburgului de pronunțare, în litigiile pendinte în fața acestei instanțe, între

SOCIETATEA PE ACȚIUNI DE NAȚIONALITATE FRANCEZĂ SECO

și

ÉTABLISSEMENT D'ASSURANCE CONTRE LA VIEILLESSE ET L'INVALIDITÉ,

și între

SOCIETATEA PE ACȚIUNI DE NAȚIONALITATE FRANCEZĂ DESQUENNE & GIRAL

și

ÉTABLISSEMENT D'ASSURANCE CONTRE LA VIEILLESSE ET L'INVALIDITÉ,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea dispozițiilor din Tratatul CEE privind libertatea de a presta servicii, în special a articolului 60 din Tratatul CEE,

CURTEA,

compusă din domnii J. Mertens de Wilmars, președinte, G. Bosco, A. Touffait și O. Due, președinți de cameră, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, A. O'Keefe, T. Koopmans, U. Everling, A. Chloros și F. Grévisse, judecători,

avocat general: domnul P. VerLoren van Themaat

grefier: domnul J. A. Pompe, grefier adjunct

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

¹Limba de procedură: franceza.

1 Prin Ordonanța din 26 februarie 1981, primită la Curte la 19 martie 1981, Cour de Cassation din Marele Ducat al Luxemburgului a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, două întrebări preliminare privind interpretarea dispozițiilor din tratat privind libertatea de a presta servicii, având în vedere legislația luxemburgheză care reglementează contribuțiile la asigurarea pentru limită de vârstă și de invaliditate.

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul litigiilor între două întreprinderi stabilite în Franța și specializate în lucrările de construcție și de întreținere a infrastructurii rețelei de căi ferate, societățile pe acțiuni Seco și Desquenne & Giral și Établissement d'Assurance contre la Vieillesse et l'Invalidité, organism luxemburghez de securitate socială. În 1974 și, respectiv, în 1977, aceste întreprinderi au efectuat diverse lucrări în Marele Ducat al Luxemburgului. În acest scop, întreprinderile au detașat temporar lucrători care nu erau resortisanți ai unui stat membru și nici nu proveneau dintr-o țară cu care Luxemburg a încheiat în perioada respectivă o convenție internațională privind securitatea socială, lucrătorii în cauză fiind, în mod obligatoriu, afiliați sistemului francez de securitate socială, pe parcursul întregii perioade a lucrărilor efectuate în Luxemburg.

3 În temeiul dispozițiilor din Code des Assurances Sociales (Codul Asigurărilor Sociale) luxemburghez, lucrătorii angajați pe teritoriul luxemburghez sunt în principiu supuși în mod obligatoriu sistemului de asigurări pentru limită de vârstă și de invaliditate. Jumătate din contribuție trebuie plătită de angajatori și jumătate de lucrători. Cu toate acestea, în temeiul articolului 174 alineatul (2) din codul în cauză, guvernul luxemburghez poate scuti de asigurare străinii care locuiesc doar temporar în Marele Ducat. În acest caz, în temeiul articolului 174 alineatul (3) din același cod, patronul trebuie totuși să plătească personal partea din contribuție care îi revine, deși contribuția respectivă nu oferă lucrătorilor în cauză dreptul la un avantaj social.

4 Din dosar reiese că dispozițiile menționate anterior au fost adoptate, pe de o parte, din motivul că nu ar fi echitabil să se perceapă contribuții din partea lucrătorilor care locuiesc temporar pe teritoriul luxemburghez și, pe de altă parte, din motivul că trebuie să se evite ca angajatorul să fie tentat să recurgă la forța de muncă străină pentru a-și ușura sarcina socială. Totuși, în practică, plata părții care revine patronului nu mai este solicitată angajatorilor pentru lucrătorii care locuiesc temporar pe teritoriul luxemburghez în cazul în care aceștia sunt resortisanți ai unui stat membru sau persoane asimilate.

5 În speță, întreprinderile Seco și Desquenne & Giral au obținut o scutire de la partea de contribuție socială a angajatului, în temeiul articolului 174 alineatul (2) din Code des Assurances Sociales, dar au fost declarate debitoare de către organismul luxemburghez în ceea ce privește partea angajatorului din aceste contribuții, în temeiul articolului 174 alineatul (3) din acest cod. Acestea au introdus o acțiune împotriva ultimei decizii, susținând că legislația luxemburgheză în cauză nu li se aplica, având în vedere că era discriminatorie și de natură să împiedice libertatea de a presta servicii în cadrul Comunității.

6 Considerând că hotărârea sa depindea de problema de a stabili dacă legislația națională în cauză era compatibilă cu normele dreptului comunitar în domeniul libertății de a presta servicii, Cour de Cassation din Marele Ducat al Luxemburgului a adresat următoarele întrebări:

(1) „Dispozițiile articolului 60 din Tratatul de la Roma trebuie să fie interpretate în sensul că un stat membru al Comunităților Europene poate să îi ceară, în conformitate cu legislația sa națională, la fel ca și propriilor săi resortisanți, unei persoane fizice sau juridice străine resortisantă a unui stat membru al Comunităților, care execută temporar lucrări în primul stat

menționat și care angajează în statul respectiv lucrători resortisanți ai unor state care nu au nicio relație cu Comunitatea, să plătească partea angajatorului din contribuția la asigurarea pentru limită de vârstă și de invaliditate sau această cerință contravine dispozițiilor comunitare menționate anterior sau oricăror alte dispoziții, reprezentând o practică discriminatorie și care aduce atingere liberei circulații a serviciilor, acest prestator comunitar fiind obligat să plătească, între altele, partea de contribuție a angajatorului, în privința lucrătorilor străini, prima dată în țara sa de origine și de stabilire și a doua oară în statul în care prestează temporar servicii prin intermediul forței de muncă străine?”

(2) „Dacă la prima întrebare se răspunde în sensul că practica descrisă anterior reprezintă, în principiu, o practică discriminatorie interzisă, soluția va fi în mod necesar aceeași sau poate fi diferită dacă prestatorul compensează în fapt dezavantajul dublei plăți a contribuțiilor angajatorului prin alți factori economici, precum salariile plătite forței sale de muncă străine, mai mici decât salariul social minim stabilit în țara în care sunt furnizate prestațiile de servicii sau salariilor impuse prin convențiile colective de muncă, în vigoare în această țară?”

7 Prin intermediul acestor întrebări se dorește să se stabilească, în esență, dacă dreptul comunitar împiedică un stat membru să oblige un angajator, stabilit în alt stat membru și care execută temporar, prin intermediul unor lucrători resortisanți din țări terțe, lucrări în primul stat, să plătească partea angajatorului din contribuțiile de securitate socială, în privința acestor lucrători, atunci când angajatorul respectiv este deja debitor al unor contribuții similare pentru aceeași lucrători și pentru aceleași perioade de activitate, în temeiul legislației statului său de stabilire și dacă contribuțiile plătite în statul în care se efectuează prestația respectivă oferă acestor lucrători dreptul la un avantaj social. În special, se dorește să se stabilească dacă o astfel de obligație ar putea fi justificată în măsura în care aceasta ar compensa avantajele economice pe care angajatorul le-ar fi putut obține prin nerespectarea reglementării privind salariul social minim în statul în care se efectuează prestația.

8 În temeiul articolului 59 și articolului 60 paragraful al treilea din tratat, prestatorul poate, pentru executarea prestației sale, să își exercite temporar activitatea în țara în care este furnizată prestația, în aceleași condiții ca și cele pe care această țară le impune propriilor săi resortisanți. Aceste dispoziții prevăd, astfel cum a subliniat Curtea în repetate rânduri, ultima dată în Hotărârea din 17 decembrie 1981 (Webb, cauza 279/80, Rec., 1981, p. 3305), eliminarea oricărei discriminări împotriva prestatorului pe baza naționalității sale sau a faptului că este stabilit într-un alt stat membru decât cel în care trebuie furnizată prestația. Astfel, aceste dispoziții interzic nu numai discriminările evidente, întemeiate pe naționalitatea prestatorului, ci și toate formele disimulate de discriminare care, deși sunt fondate pe criterii în aparență neutre, conduc de fapt la același rezultat.

9 Acesta este cazul unei reglementări naționale de tipul celei în cauză, atunci când obligația de a plăti partea angajatorului din contribuțiile de securitate socială, impusă prestatorilor stabiliți pe teritoriul național, este extinsă la angajatorii stabiliți în alt stat membru și care plătesc deja contribuții similare pentru aceiași lucrători și pentru aceleași perioade de activitate, în temeiul legislației statului respectiv. În astfel de condiții, legislația statului în care se efectuează prestația reprezintă, din punct de vedere economic, o sarcină suplimentară pentru angajatorii stabiliți într-un alt stat membru care, de fapt, suportă o sarcină mai mare decât prestatorii stabiliți pe teritoriul național.

10 În plus, o legislație care impune angajatorilor o contribuție socială în privința lucrătorilor lor, căreia nu îi corespunde niciun avantaj social pentru acești lucrători care sunt, de altfel, scutiți de la asigurare în statul membru în care se efectuează prestația și, în plus, rămân, pe parcursul întregii perioade a lucrărilor efectuate, în mod obligatoriu afiliați sistemului de

securitate socială al statului membru în care este stabilit angajatorul, nu poate fi considerată, în mod rezonabil, ca fiind justificată prin motive de interes general, care țin de protecția socială a lucrătorilor.

11 *Établissement d'Assurance contre la Vieillesse et l'Invalidité* a susținut în această privință că, având în vedere că statele membre sunt libere să refuze total lucrătorilor resortisanți ai unor țări terțe atât intrarea pe teritoriul lor, cât și exercitarea unei activități salariate, cu atât mai mult pot asocia unei eventuale permisiuni de a lucra, pe care acestea doresc să o acorde, condiții sau restricții, precum plata obligatorie a părții angajatorului din contribuțiile la asigurările sociale.

12 Acest argument nu poate fi admis. Un stat membru nu poate utiliza competențele de control pe care le exercită în privința angajării resortisanților unor țări terțe, pentru a impune o sarcină discriminatorie unei întreprinderi din alt stat membru, care beneficiază de libertatea de a presta servicii în temeiul articolelor 59 și 60 din tratat.

13 *Établissement d'Assurance contre la Vieillesse et l'Invalidité* a susținut de asemenea că extinderea unei legislații naționale precum cea în speță la prestatorii stabiliți în alt stat membru este, în orice caz, justificată, în măsura în care aceasta compensează în fapt avantajele economice pe care aceștia le-ar fi putut obține dintr-o eventuală nerespectare a reglementării statului în care aceștia efectuează prestațiile, în special a legislației privind salariul social minim. În această privință, acesta a invocat dificultățile speciale pe care statul în care se efectuează prestația le-ar întâmpina în încercarea de a asigura respectarea unei astfel de reglementări de către angajatorii stabiliți în afara teritoriului național.

14 Este evident că dreptul comunitar nu se opune ca statele membre să își extindă legislația sau convențiile colective de muncă încheiate de parteneri sociali referitoare la salariile minime, la orice persoană care exercită o muncă salariată, chiar și cu caracter temporar, pe teritoriul lor, oricare ar fi țara de stabilire a angajatorului, precum și că dreptul comunitar nu interzice statelor membre să impună respectarea acestor norme prin mijloace adecvate. Cu toate acestea, nu se poate considera drept mijloc adecvat o reglementare sau o practică care impune o cerință generală de a plăti o contribuție socială sau parasocială, care restricționează libertatea de a presta servicii, tuturor prestatorilor stabiliți în alt stat membru și care angajează lucrători resortisanți din țări terțe, indiferent dacă aceștia au respectat sau nu legislația privind salariul social minim a statului membru în care se efectuează prestația, dat fiind că o astfel de măsură generală nu ar putea prin natura sa să asigure respectarea acestei legislații sau să ofere vreun beneficiu forței de muncă în cauză.

15 Prin urmare, este necesar să se răspundă la întrebările adresate de *Cour de Cassation* din *Marele Ducat al Luxemburgului* că dreptul comunitar interzice unui stat membru să oblige un angajator, stabilit în alt stat membru și care execută temporar, prin intermediul unor lucrători resortisanți din țări terțe, lucrări în primul stat, să plătească partea angajatorului din contribuțiile de securitate socială pentru acești lucrători, atunci când acest angajator este deja debitor de contribuții similare, pentru aceiași lucrători și pentru aceleași perioade de activitate, în temeiul legislației statului său de stabilire și când contribuțiile plătite în statul în care se efectuează această prestație nu oferă acestor lucrători dreptul la niciun avantaj social. O astfel de obligație nu ar fi justificată nici în cazul în care ar avea ca obiect compensarea avantajelor economice pe care angajatorul le-ar fi putut obține prin nerespectarea reglementării privind salariul social minim din statul în care se efectuează prestația.

Cu privire la cheltuielile de judecată

16 Cheltuielile efectuate de Comisie, care a prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura pendinte din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de Cour de Cassation din Marele Ducat al Luxemburgului, prin Ordonanța din 26 februarie 1981, declară:

Dreptul comunitar interzice unui stat membru să oblige un angajator, stabilit în alt stat membru și care execută temporar, prin intermediul unor lucrători resortisanți din țări terțe, lucrări în primul stat, să plătească partea angajatorului din contribuțiile de securitate socială, pentru acești lucrători, atunci când acest angajator este deja debitor de contribuții similare, pentru aceiași lucrători și pentru aceleași perioade de activitate, în temeiul legislației statului său de stabilire și când contribuțiile plătite în statul în care se efectuează această prestație nu oferă acestor lucrători dreptul la niciun avantaj social. O astfel de obligație nu ar fi justificată nici în cazul în care ar avea ca obiect compensarea avantajelor economice pe care angajatorul le-ar fi putut obține prin nerespectarea reglementării privind salariul social minim din statul în care se efectuează prestația.

Mertens de Wilmars	Bosco	Touffait	
Due	Pescatore	Mackenzie Stuart	O'Keeffe
Koopmans	Everling	Chloros	Grévisse

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 3 februarie 1982.

Grefier
A. Van Houtte

Președinte
J. Mertens de Wilmars